

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Миленковић-Вуковић, Миодраг, Јелена	ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ 28.03.24. 01 889
Датум и место рођења	02.05.1983. године, Земун	
Основне студије		
Универзитет	Универзитет у Нишу	
Факултет	Правни факултет Ниш	
Студијски програм	Основне академске студије права	
Звање	Дипломирани правник	
Година уписа	2002/2003	
Година завршетка	2007	
Просечна оцена	7,90	

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	
Факултет	
Студијски програм	
Звање	
Година уписа	
Година завршетка	
Просечна оцена	
Научна област	
Наслов завршног рада	

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Правни факултет
Студијски програм	Докторске академске студије права, ужа кривично-правна научна област, криминологија
Година уписа	2014/2015
Остварен број ЕСПБ бодова	120
Просечна оцена	9,16

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Ток криминолошке мисли насиља над децом
Име и презиме ментора, звање	Др Дарко Димовски, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	бр. Одлуке НСВ 8/18-01-001/18-025 од 23.02.2018.године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	403
Број поглавља	5
Број слика (шема, графикона)	19
Број табела	123
Број прилога	/

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Jelena Milenkovic-Vukovic, Domestic violence against children in the circumstances of the Covid-19 pandemic: Analysis of the judicial practice of the Basic court in Niš, <i>Facta Universitatis, Series Law and Politics</i>, Vol. 21, No 2, University of Niš 2023, pp. 137-149.</p> <p>ISSN 1450-5517 (Print) ISSN 2406-1786 (Online) DOI Number https://doi.org/10.22190/FULP230704013M</p>	M52
	<p>У раду се ауторка бави анализом насиља над децом и злостављањем и занемаривањем деце у породици у условима живота у пандемији Covid 19, кроз судску праксу Основног суда у Нишу, у временском периоду од 15. 3. 2020. године до 1. 3. 2023. године. Анализирани су судски предмети у којима су у назначеном временском периоду пред Основним судом у Нишу вођени и правноснажно окончани кривични поступци за кривично дело насиља у породици извршено над малолетним лицем и кривично дело злостављања и занемаривања деце у породици. На основу података добијених анализом предмета утврђено је да ли је обим насиља над децом, изражен кроз вођене и окончане поступке за наведена дела у периоду од 15. 3. 2020. године до 1. 3. 2023. године, већи у односу на трогодишњи период пре избијања пандемије. Кроз закључна разматрања указано је да о порасту насиља у породици и над децом у време пандемије Covid 19 указују подаци организација цивилног друштва и медија, али да они нису у сагласности са подацима из судске праксе Основног суда у Нишу.</p>	
2	<p>Јелена Миленковић-Вуковић, Историјскоправна димензија сексуалних деликата у српском законодавству, <i>Пешчаник</i>, Часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке, година XII, број 12, Историјски архив Ниш, 2014, стр. 288-297. ISSN 1451-6373</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> У овом раду представљен је историјско-правни развој инкриминације сексуалних деликата у српском законодавству кроз различите временске епохе, почев од инкриминације ових кривичних дела у најзначајнијем правном споменику феудалне Србије, у Душановом Законику из 1349.године, па све до новог века и до њихове инкриминације у важећем кривичном законодавству.</p>	M53
3	<p>Јелена Миленковић-Вуковић, Криминална виктимизација деце, Зборник радова студената докторских студија права, Универзитет у Нишу, Правни факултет, Ниш, 2014, стр. 41-57. ISBN 978-86-7148-186-1</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i> У раду ауторка најпре указује на основне карактеристике виктимизације деце, појавне облике виктимизације и виктимогене предиспозиције. Ауторка се даље у раду бави анализом биолошких, психолошких и социјалних обележја код деце, као фактора криминалне виктимизације. У трећем дела рада наведени су појавни облици виктимизације деце, а у четвртном је описана организација превенције виктимизације деце и указано на значај координиране активности свих органа, служби, организација и појединаца који учествују у процесу заштите деце од злостављања и занемаривања. У закључном делу рада изложена су ауторкина закључна разматрања о овој осетљивој криминолошкој појави.</p>	
4	<p>Јелена Миленковић-Вуковић, Мирко Живковић, Сексуално насиље над децом у породици: неки од криминолошких и кривичноправних аспеката, Међународна конференција „Тара 2014“ „Насиље у Србији- узроци, облици, последице и друштвене реакције“, Зборник радова, Том 2, Криминалистичко-полицијска академија, Фондација „Ханс Зајдел“, Београд, 2014, стр. 429-443. ISBN 978-86-7020-285-6</p>	M33

Кратак опис садржине (до 100 речи)

У овом раду сексуално насиље над децом у породици означава се као најтрауматичније искуство које дете може да доживи, које оставља тешке и дуготрајне последице на физички, психички, морални и социјални развој жртве и будући живот детета. Такође, указује се да је овај вид насилне виктимизације тешко доступан друштвеном реаговању, јер је сексуално насиље у породици добро скривена тајна о којој жртва не може или не сме да говори што узрокује велику тамну бројку. Мањи проценат случајева буде откриван и они су у правилу у одмаклој фази злостављања где су наступиле тешке и непоправљиве последице.

Јелена Миленковић-Вуковић, Деца као жртве насиља у породици, Зборник радова Нова научна едукативна мисао 2/2014, Номотехнички центар Београд 2014, стр. 166-178.
ИССН 2334-8631

Кратак опис садржине (до 100 речи)

5 Ауторка у овом раду насиље над децом у породици представља као најтежи облик породичног насиља и насиља уопште, због специфичности биолошких, психолошких и социјалних обележја детета, али и односа детета са могућим извршиоцем криминалног понашања. У раду се указује да се личност детета првенствено формира у породици и најближој околини, и да од начина комуникације и интеракције у породици зависи морални развој детета. Породица која треба да представља идеалну средину за психичкофизички, емоционални и социјални развој детета, може уједно бити и извор његовог запостављања, занемаривања и злостављања.

Предмет овог рада је приказ феноменолошког аспекта насиља у породици, појавних облика и основних карактеристика у погледу начина извршења, извршиоца и жрте насиља. Такође, у раду се указује на значај процеса заштите деце од насиља у породици, у коме треба да учествују установе и појединци из различитих система као и да између њих постоји добра сарадња. Како би дете успешније пребродило последице претрпљеног насиља непходно је пружити детету одговарајућу помоћ и подршку, прекинути његову виктимизацију и спречити рецидив.

Јелена Миленковић-Вуковић, Криминолошки и кривичноправни аспект инцеста, Зборник радова Нова научна едукативна мисао 5/2013, Номотехнички центар Београд 2013, стр. 146-156.
ИССН 2334-8631

Кратак опис садржине (до 100 речи)

6 Ауторка се у раду бави инцестом или родоскрвњењем као видом сексуалног насиља над телом и поверењем, од стране старије особе, која је у позицији моћи и представља ауторитет за дете. У раду се указује да је овај вид сексуалног злостављања деце тешко доступан друштвеном реаговању, да се тешко открива, а уколико се и открије, у већини случајева, то је много година након престанка злостављања. Поред тога и када се пријави овај вид сексуалног злостављања тешко се доказује.

Овај рад разматра криминолошки и кривичноправни аспект инцеста. Криминолошки приступ инцесту указује на основне карактеристике инцеста, начине извршења, извршиоца и жртве, на последице по физички, психички, морални и социјални развој жртве, као и на предрасуде које су у овој области бројне и дубоко укорењене у свестљуди. Инкриминисањем инцеста (родоскрвњења) у Кривичном Законику Републике Србије, у чл. 197 КЗ РС, кроз групу кривичних дела против брака и породице, пружа се кривичноправна заштита деце од сексуалних деликта.

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

Д
А НЕ

Образложење

Кандидаткиња је положила све испите и испунила све друге обавезе, одређене студијским програмом докторских академских студија права на Правном факултету Универзитета у Нишу, те је објавила потребан број научних радова у часописима на листи Министарства просвете, науке и технолошког развоја. С обзиром на положене испите, висину просечне оцене, као и на објављене научне и стручне радове, кандидаткиња у потпуности испуњава предвиђене услове за одбрану докторске дисертације.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација подељена је у два међусобно повезана сегмента која се надопуњују и чине комплетан приступ овој комплексној појави. Први сегмент рада је теоријски приступ, док је у другом сегменту извршено емпиријско истраживање феномена насиља над децом. Структурално, први, теоријски део рада подељен је у пет глава (стр. 20-273), док други део рада чини емпиријски приступ (стр. 274-378), уз: Увод (стр. 15-19), Закључак (стр. 379-390) и Литературу (391-399).

Први део рада под називом *Појам детета и биолошко, психолошка и социјална обележја детета* (стр. 20-23) посвећен је дефинисању појма детета које полази од разних аспеката посматрања, као што су: социолошке, биолошке, психолошке, правне дефиниције и сл. Такође, у овом делу је указано на биолошко, психолошка и социјална обележја детета, која утичу да дете буде у ризику изложености криминалне виктимизације. Управо биолошке предиспозиције и карактеристике детета, његова физичка инфериорност да се одбрани или само о себи стара, указују да дете не поседује начин избора, што се пре свега односи на средину у којој живи и у којој се развија, а што доводи да дете постане изложеније криминалној виктимизацији. Такође, указано је и на социјални положај детета и на значајну биолошку и социјалну везу између родитеља и деце, као и на установљена правила понашања према детету како од стране родитеља, тако и од стране институција која требају да имају одређени третман опхођења према детету. У овој глави је указано и на постојеће дефиниције појма насиља над децом.

У другој глави под називом *Историјскоправна димензија насиља над децом* (стр. 24-111), анализирано је насиље над децом кроз различите временске епохе, почев од старог, средњег века, па до новог века. Предмет анализе су следећи законски текстови: Хамурабијев Законик, Хетитски законик, Атинско законодавство, Римско законодавство, Закон XII таблица, Јустинијанова кодификација, Еклога, Салијски закон, енглеско законодавство, Француски грађански законик, Аустријски Општи грађански законик, Немачки грађански законик и Швајцарски грађански законик. Положај деце у друштву и породици сагледан је и кроз правне споменике Србије, средњег и новог века. Најпре, је приказан положај деце у нашој земљи из дубровачког Статута Валтазара Богишића, Душанов законик, Закон проте Матеје Ненадовића и Карађорђево законик, као и норме српског Грађанског Законика из 1844. године. У наставку рада анализирани су норме прописа којима се пружала заштита деце од насиља и то норме Криминалног (Казнителни) законика за Књажество Србију, Кривичног законика Краљевине Југославије из 1929. године, Кривичног Законика ФНРЈ из 1951. године, Закон о изменама и допунама Кривичног законика из 1959. године, Кривични закон Социјалистичке Републике Србије из 1977. године и Кривични Законик РС из 2005. године. У наставку рада следи приказ међународноправног аспекта насиља над децом, у којем су обједињени и систематизовани међународноправни оквири кривичноправне заштите малолетника и деце од злостављања и злоупотреба у међународним конвенцијама и уговорима (универзалним и регионалним). У овој глави је приказан и упоредноправни преглед законских решења у државама које су некад чиниле јединствени правни простор СФРЈ, кроз инкриминисана кривична дела којима се штите деца од насиља, као и породичноправна заштита деце од злостављања. Такође, у наставку је приказана кривичноправна и породичноправна заштита деце од насиља према позитивним нормама српског законодавства.

У трећем делу рада, под називом *Криминолошка обележја насиља над децом – феноменолошка својства* (стр. 112-234) најпре су приказани појам и распрострањеност насиља над децом како у свету, тако и код нас, а затим и појавни облици насиља над децом. Предмет анализе су појавни облици насиља над децом који се дешавају у породици, и то: 1. насиље над децом у породици; 2. физичко насиље; 3. психичко (емоционално) насиље; 4. сексуално насиље; 5. инцест као посебан облик сексуалног злостављања и 6. занемаривање деце у породици. Такође, предмет анализе су појавни облици насиља над децом ван породице, и то следећи облици: 1. експлоатација деце; 2. трговина децом; 3. дечија проституција и порнографија; 4. вршњачко насиље. У оквиру сваког од наведених појавних облика насиља над децом разматра се раширеност појавних облика насиља, индикатори, карактеристике злостављача и жртви злостављања и последице насиља.

У четвртој глави која носи назив *Насиље над децом у контексту појединих етиолошких теорија* (стр. 235-243) прегледом теоријских схватања о злостављању деце, пружа се објашњење о етиологији злостављања деце. Теорије су груписане у психолошке, социјално-психолошке и социолошке перспективе.

У петој глави под називом *Превенција и заштита деце од насиља* (стр. 244-273) указује се на превентивне активности, улоге и подељене одговорности различитих система - образовних, правосудних, здравствених, социјалних служби и невладиних организација, усмерених на заштиту интереса и права деце.

Емпиријски приступ (стр. 274-378) је назив другог дела докторске дисертације и у њему су

представљени подаци добијени истраживањем предмета докторске дисертације. Као критеријуме за одређивање узорка предмета емпиријског истраживања узети су: да је донета правноснажна судска одлука, за неко од кривичних дела која су обухваћених узорком истраживањем и да су обухваћени пресуђењима у посматраном временском периоду од 2006. године до 2018. године. Циљ истраживања се огледа у истраживању феноменолошких и етиолошких карактеристика насиља над децом. Примењени су метод посредног посматрања заједно са методом анализе садржаја, односно анализе кривичних предмета у којима су вођени кривични поступци за кривична дела у којима се дете јавља као жртва кривичног дела и правноснажних пресуда које су донете у Основном и Вишем суду у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације *(до 200 речи)*

Постављени циљеви из пријаве докторске дисертације су остварени и односе се на обједињавање утврђених и доступних научних сазнања која се односе на појавне облике насиље над децом, обим и распрострањеност насиља над децом, последице насиља, етиологију насиља над децом и превентивне активности различитих система - образовних, правосудних, здравствених, социјалних служби и невладиних организација, усмерених на заштиту интереса и права деце, а затим анализа која је довела у у везу тако добијене податке и сазнања. Дисертација путем непосредног емпиријског истраживања, утврђује облике насиља над децом и дистрибуцију ових појава на предвиђеном узорку.

Главни истраживачки циљ је било трагање за статистичким подацима о феноменолошким и етиолошким карактеристикама насиља над децом, са посебним освртом на кривична дела из различитих група у којима се као жртве злостављања јављају деца (за период од 2006. до 2018. године). Овај циљ је постигнут проучавањем доступне кривичноправне и криминолошке литературе, као и емпиријским истраживањем које је обухватало анализу судских предмета и судских одлука Основног суда у Нишу и Вишег суда у Нишу, те су на овај начин обухваћена сазнања из расположиве академске литературе, као и резултати емпиријског истраживања, оба сегмента релевантна за предмет истраживања у овој дисертацији.

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације је дала позитивну оцену докторске дисертације *Ток криминолошке мисли насиља над децом* 27. априла 2022. године, те је предложила Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Нишу да усвоји извештај и одобри одбрану докторске дисертације. Дана 05. маја 2022. године чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације добили су Извештај о детекцији плагијаризма докторске дисертације Јелене Миленковић Вуковић путем платформе We Transfer (видети прилог). Накнадним увидом у степен о детекцији плагијаризма установљено је да постоје одређени спорни делови које је неопходно отклонити.

На предлог Катедре за кривичноправне науке, Наставно-научно веће је на седници одржаној 7. 7. 2022. године донело Закључак (бр. 01-2001/12) на основу члана 28 Правилника о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу (бр. 4/18, 5/18, 3/20 и 2/21) о одлагању доношења одлуке о усвајању Извештаја Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације и одобравању одбране докторске дисертације под називом *Ток криминолошке мисли насиља над децом* кандидаткиње Јелене Миленковић Вуковић. Извештајем о детекцији плагијаризма докторске дисертације од 20. марта 2023. године утврђено је да је кандидаткиња отклонила уочене недостатке. Наставно-научно веће Правног факултета донело је Одлуку бр. 01-152/17 од 25.1.2024. године да се настави са поступком оцене и одбране докторске дисертације и Одлуку бр. 01-152/18 у којој се утврђује предлог састава Комисије за писање извештаја за оцену и одбрану докторске дисертације *Ток криминолошке мисли насиља над децом* кандидаткиње Јелене Миленковић Вуковић.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације *(до 200 речи)*

Анализом ове теме кандидаткиња указује на велику друштвену опасност насиља над децом као негативне друштвене појаве, као и на објективну слику распрострањености и појавних облика насиља над децом у Нишу, за период од 2006. до 2018. године.

Допринос дисертације огледа се у томе да се обједињењем и усмеравањем теоријских сазнања и закључка са непосредним емпиријским подацима, уочавају евентуални недостаци у позитивноправним решењима, и уоче могућа решења и препоруке које су примењиве у непосредном позитивноправном регулисању ове криминолошко-виктимолошке појаве. Тиме би се унапредио и побољшао положај деце, најпре у породици, а затим и у друштву, а такође и пружила свеобухватна заштита деце од насиља у Републици Србији. Такође, кандидаткиње изричито настоји да израдом и јавном одбраном докторске дисертације начини свој академски и професионални допринос сузбијању ове негативне и по друштво опасне појаве, са несагледивим последицама.

Оцена самосталности научног рада кандидата *(до 100 речи)*

Кандидаткиња је написаном докторском дисертацијом показала да је савладала научне методе неопходне за писање научног рада. Уједно, теоријским и емпиријским делом докторске дисертације је

демонстрирала оригиналност и самосталност у научном раду. На основу свега наведеног може се констатовати да докторска дисертација под називом *Ток криминолошке мисли насиља над децом* представља допринос даљем развоју криминологије.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Насиље над децом представља сложену друштвену појаву који захтева сталну координацију полиције, тужилаштва, судова и центара за социјални рад, уз превентивну контролу органа старатељства. Тек остваривањем критеријума пуне стручне и научне функционалности заштите, реализовањем програма примарне, секундарне и терцијарне превенције, законски оквир може остварити свој пуни потенцијал. У Србији постоји изразита потреба за даљим усклађивањем националног законодавства и континуираном применом ратификованих међународних докумената, као и превенцијом насиља над децом, кроз адекватну едукацију, добру координацију институција, али и утицање на круте културолошке обрасце и на друштвену свест да није срамотно причати о преживљеном насиљу и бити жртва насиља, па се оно не пријављује након година трпљења. Држава, надлежни органи и институције треба да усмере своје напоре на информисање, образовање и обучавање људи о инструментима и механизмима који су прописани ради заштите људских права. Такође, све релевантне установе, институције и појединци који су дужни да штите интересе детета, треба да успоставе бољу усклађеност у раду, јер крајњи резултат треба да буде управо правовремена и делотворна заштита права и интереса детета.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовану Комисије Бр. Одлуке НСВ 8/18-01-002/24-034

Датум именовања Комисије 15. 03. 2024. године

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Проф. др Миомира Костић, редовни професор (Ума научна област) Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	председник Комисије,
2.	Проф. др Дарко Димовски, редовни професор (Ума научна област) Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	члан (писац Извештаја)
3.	Проф. др Благоић Драган, ванредни професор (Ума научна област) Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (Установа у којој је запослен)	Члан

Датум и место:
Ниш, 22. 03. 2024.